

הלכות יום טוב – כא היוצא מארץ ישראל ודעתו לחזור

שו"ת רדב"ז ח"ד סי' עג

ומפליגין בין דעתו לחזור מיד, לדעתו לחזור לאחר זמן ... כל מי שבא למכור סחורה משם, או לקנות סחורה בכאן, או העולים לירושלים לזיארה, נקראו דעתו לחזור מיד. אבל הבאים לישא וליתן ולהרויח, או לעשות מלאכתו, או ללמוד תורה, אעפ"י שלא עקרו דירתם משם, נקרא דעתו לחזור לאחר זמן. ואם עקר דירתו משם ואשתו ובניו, אעפ"י שדעתו לחזור להתיישב בארץ ישראל, לא נקרא דעתו לחזור.

פ"ח סי' תסח ס"ד ד"ה ובתוספות

וראיתי להרדב"ז ... שלעולם אינו נוהג אותם אם אין דעתו לחזור מיד, ואעפ"י שדעתו לחזור לאחר זמן ... ואני אומר שמאחר שאחד מהפוסקים המפורסמים ז"ל לא ביארו זה, שאין לסמוך עליו ... אלא ודאי לא סבירא לן לחלק בין דעתו לחזור מיד לדעתו לחזור אחר זמן ... ומיהו מודינא ודאי במי שעוקר דירתו ואשתו ובניו לילך לאיזה מקום לישא וליתן ולהרויח, אף שדעתו לחזור ולהתיישב למקומו הראשון, לא מקרי דעתו לחזור ... זולתי אם עקרן להוליכן לזיהרא של ארץ ישראל, או להבריחן ממגפה בר מינן, או מחמת סבה אחרת כיוצא בה, שאז הדבר ברור דבכל גוונא דעתו לחזור מיקרי וכדכתיבנא.

חכ"ם צבי סי' קסז

כיון שבארץ ישראל איסור הוא להוסיף יום אחד על המצוה, ואין ביד אנשי ארץ ישראל להוסיף יום אחד יותר מהכתוב בתורה ולהחמיר, אף הבאים מחוץ לארץ אסורים הם לנהוג שני ימים טובים של גליות כל זמן שהם בארץ ישראל אפילו דרך ארעי, כיון שהמקום גורם, ואין זה בכלל חומרי מקום שיצא משם.

שוע"ר סי' א מהדו"ב

ששורה קדושה עליונה בחוץ לארץ ביום טוב שני של גליות, ולכן גם בני ארץ ישראל הבאים לחו"ל חייבים בקדושת היום, אף שדעתם לחזור, כמו שנתבאר בהלכות יום טוב.

שוע"ר סי' תסח

ט בערב פסח קודם חצות תלוי במנהג ... מי שיצא ממקום שנהגו לעשות ובה לגור במקום שנהגו שלא לעשות, אם אין דעתו להחזיר דירתו לעולם למקום שיצא משם, אלא דעתו להשתקע שם במקום שהלך לשם, הרי הוא נעשה מיד כאנשי אותו מקום.

י ואם אין דעתו להשתקע לעולם באותה העיר ... אפילו דעתו שלא לחזור עד לאחר זמן מרובה, מכל מקום כיון שאין דעתו להשתקע באותה העיר לעולם לא חלו עליו חומרי אותו מקום.

שוע"ר סי' תצו

ז בני ארץ ישראל שבאו לחוץ לארץ אסורים לעשות מלאכה ביום טוב שני בישוב ישראל ... ואפילו דעתם לחזור למקומם.

ח כיון שדעתם לחזור, נותנים עליהם חומרי המקום שיצאו משם, כמו שנתבאר בסי' תס"ח.

ט אבל אם אין דעתם לחזור למקומן ... נעשו כבני חוץ לארץ מיד.

י העוקר דירתו עם אשתו מארץ ישראל לחוץ לארץ, אף על פי שדעתו לחזור, דינו כמי שאין דעתו לחזור.

יא בני חוץ לארץ שבאו לארץ ישראל, אף על פי שדעתן לחזור, אין עושין אלא יום אחד כבני ארץ ישראל. ויש חולקין.

שו"ת תורת שלום סי' כג

בדבר הנהגת יום טוב הבע"ל, לפי דעתי, הבחורים יחיו באשר דעתם לחזור אי"ה, יתנהגו בכל דבר כבני חוץ לארץ. ואתה באשר אתה עם בני ביתך יחיו, תתנהג כבני ארץ ישראל.

אגרות קודש ח"ז אגרת ב'פ"ט

במה שרוצה לחלק בענין יום טוב שני של גליות בין אותם העולים לאה"ק או להיפך ... שמעורר ומדייק בלשון רבינו הזקן בשו"ע שלו סוף סי' תצ"ו מהשינוי שבין סעיף ז' – ל"א, על כרחך צריך לומר שבסעיף ז' סומך על האמור בסעיף י"א, שמוכיח על תחלתו שבמחלוקת תלוי הדבר.

לקוטי שיחות ח"ז ע' 504

תמוה ביותר לפסוק כהפ"ח (סי' תס"ח) נגד הרדב"ז, שהוא דוקא שהובא להלכה בכל האחרונים ... רבינו הזקן ... [בפרט בנדון דידן שיצאו להרויח ... שמאריך שהותו בחוץ לארץ יותר על המשוער], ולדעתי פשיטא שינהג יום טוב שני של גלות.